

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1924 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna.

(1:a avd.)

Kungl. hovstaten.

1:o) I den till riksdagen den 2 januari 1924 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1924—1925 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i avseende å första huvudtiteln (punkt 1), föreslagit riksdagen att till förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 150,000 kronor.

Förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning.
[1*.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 2 och 3 av återopade statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 150,000 kronor.

2:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) ändra benämningen å det i riksstaten uppförda ordinarie anslaget »Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning» till »Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan» ävensom öka ifrågavarande anslag, nu 180,000 kronor, med 12,000 kronor till 192,000 kronor;

Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning och handpenningar för hennes Kungliga Höghet Kronprinsessan.

[2.]

b) medgiva, att till beredande för tiden november 1923—juni 1924 av medel till handpenningar för

* Hänvisas till punkt i statsrådsprotokollet.

Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan må av behållningen å första huvudtitelns allmänna besparingsfond tagas i anspråk ett belopp av 8,000 kronor.

Förstärkning av de till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning anslagna medel. 3:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) hemställer utskottet, [3.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av de till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning anslagna medel* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 70,000 kronor.

Täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven. 4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor. [4.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 6—8 av åberopade statsrådsprotokollet.

Kostnaderna för uppvärmning av de kungl. slotten äro avsedda att bestridas av det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till ved och kol för de kungl. hoven, sedan år 1858 uppgående till 50,000 kronor. Då det visat sig, att nämnda anslag blivit otillräckligt för ifrågavarande ändamål, hava på 1918—1922 års tilläggsstater måst uppföras särskilda anslag i syfte att möta merkostnaden för uppvärmning av Stockholms och Drottningholms slott under dessa år. Sålunda anvisades härför av riksdagen ett förslagsanslag å 110,000 kronor för vardera av åren 1920 och 1921 samt ett förslagsanslag å 50,000 kronor för år 1922. Beträffande det ordinarie anslaget för ifrågavarande ändamål under första halvåret 1923 beslöt 1922 års riksdag fastställa detsamma till 25,000 kronor, utgörande hälften av det förut för helt år utgående beloppet, men anvisade samtidigt till täckande av motsedd brist å nämnda anslag å extra stat ett förslagsanslag, högst, å 25,000 kronor.

För budgetåret 1923—1924 anvisades i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven ett belopp av 90,000 kronor. För ifrågavarande ändamål uppgå alltså numera de ordinarie och extra anslagsmedlen till sammanlagt 140,000 kronor.

Med ledning av de faktiska utgifterna å förevarande anslag under år 1922 och första halvåret 1923 samt med hänsyn därtill, att Ulriksdals slott torde komma att mera stadigvarande bebos och på grund därav draga ökade kostnader för uppvärmning, har departementschefen ansett, att man vid tillmäntandet av det sammanlagda anslagsbeloppet för uppvärmning av de kungl. slotten icke syntes skäligen kunna gå lägre än till 150,000 kronor. Då det

ordinarie anslaget utgör 50,000 kronor, skulle alltså till täckande av motsedd brist å samma anslag erfordras ett belopp av 100,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till *täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor.

5:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten.

[5.]

Kungl. slottsstaten.

6:o) Under erinran att av riksdagen för liknande ändamål, som det av Kungl. Maj:t under punkt 6 avsedda, för budgetåret 1923—1924 anvisats ett belopp av 63,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av anslaget till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor.

Förstärkning av anslaget till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader.

[6.]

7:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *täckande av motsedd brist å anslaget till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 18,000 kronor.

Täckande av motsedd brist å anslaget till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott.

[7.]

8:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum till *täckande av motsedd brist å anslaget till brandväsendet och yttre lyshållningen vid Stockholms slott* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Täckande av motsedd brist å anslaget till brandväsendet och yttre lyshållningen vid Stockholms slott.

[8.]

Förstärkning av anslaget till Drottningholms slott. 9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till förstärkning av anslaget till Drottningholms slott för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 50,000 kronor.

[9.] Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 15—19.

Det ordinarie anslaget till Drottningholms slott har till sitt nuvarande belopp av 24,600 kronor fastställts vid 1850—1851 års riksdag och är avsett till bestridande av kostnaderna för betjäningens avlöande, planteringarnas underhållande, byggnader och reparationer samt ved för orange-rierna och eldning för rummens konservering m. m.

Till förstärkning av detta anslag har för ett vart av åren 1919—1922 av riksdagen efter Kungl. Maj:ts förslag anvisats särskilda förslagsanslag, högst, å 12,300 kronor. Till samma ändamål anvisades av 1922 års riksdag för första halvåret 1923 ett förslagsanslag, högst, å 6,150 kronor och av 1923 års riksdag ett extra anslag å 20,000 kronor.

I fråga om förstärkningsanslag för budgetåret 1924—1925 har departementschefen anfört följande:

»Av vad ståthållarämbetet å Drottningholms slott och riksmarskalks-ämbetet sålunda anfört framgår behovet av ökade medel för säkerställande av en riktig vård av de kultur- och konsthistoriska värden, som äro nedlagda i Drottningholms slott med därtill hörande anläggningar. Såsom jag vid personligt besök övertygat mig om, hava de årliga underhålls-arbetena fått i betydande omfattning eftersättas, och det oaktat har under årens lopp i slottskassan uppkommit en brist, som vid ingången av detta budgetår uppgick till 52,894 kronor 14 öre. Ehuru själva slottet nyligen undergått en genomgripande restaurering, kräver detsamma redan såväl till det yttre som invändigt vissa reparationer. Så är ock förhållandet beträffande en del till slottet hörande byggnader; jag vill i sådant avseende påminna om det bristfälliga tillstånd, i vilket det s. k. Kina slott befinner sig. Vad den vidsträckta slottsparken angår drager densamma otvivelaktigt betydande kostnader för att kunna hållas i ett skick, som är platsen värdigt. Det är enligt min mening oundgängligen nödvändigt att anskaffa ökade medel för berörda ändamål.

Givetvis möta svårigheter att avgöra, i vilken grad en förhöjning av det ordinarie anslaget till Drottningholms slott för framtiden blir erforderlig, särskilt då, såsom här är fallet, anslagsbehovet är bestämt icke blott av de motsedda utgifterna utan även av de på konjunkturförhållandena beroende inkomster, som kunna påräknas från kungsgården. Alltjämt synes fördenskull anslagsbehovet böra täckas genom anvisande, förutom av nu utgående ordinarie anslag, av ett efter förhållandena lämpligen avvägt extra anslag till förstärkning därav.

I fråga om storleken av anslagsbehovet anser jag mig böra framhålla, att det nu beräknade förstärkningsanslaget, 71,900 kronor, med 2,500 kronor understiger det förstärkningsanslag, som enligt den år 1922 verkställda

utredningen kunde beräknas erforderligt. Detta förhållande bestyrker den antydda svårigheten att skrida till ett definitivt bestämmande av anslagsmedlens belopp. Då anslagsbehovet i huvudsak är beroende på omfattningen av underhållsarbetena beträffande slottet och därtill hörande anläggningar, förutsätter jag, att man i detta hänseende under nuvarande förhållanden begränsar sig till det oundgängligen nödvändiga. Det synes sålunda icke böra ifrågakomma att för närvarande nedlägga alltför stora kostnader på de mera avlägset belägna delarna av den vidsträckta slottsparken. Jag finner mig jämväl böra erinra därom, att man på alla områden av statsförvaltningen är ställd inför nödvändigheten att iakttaga största sparsamhet, särskilt i fråga om personal- och liknande kostnader. Trots det synnerligen behjärtansvärda syftet med anslagsförhöjningen kan jag förty icke tillstyrka, att förstärkningsanslaget nu bestämmes till högre belopp än 50,000 kronor.»

Utskottet, som besökt Drottningholms slott, har funnit att en ökning av förstärkningsanslagets nuvarande belopp är av behovet påkallad, men torde denna ökning utan större olägenhet kunna begränsas till 20,000 kronor, varigenom förstärkningsanslaget skulle komma att uppgå till 40,000 kronor i stället för av Kungl. Maj:t äskade 50,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *förstärkning av anslaget till Drottningholms slott* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor.

10:o) Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag beträffande nedannämnda anslag (punkterna 10—13), får hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till *förstärkning av anslaget till Gripsholms slott* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor;

b) till *förstärkning av anslaget till Ulriksdals slott* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor;

c) till *förstärkning av anslaget till Haga lustslott och park* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor;

d) till *förstärkning av anslaget till Strömsholms slott* för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

Förstärkning av anslagen till Gripsholms och Ulriksdals slott, Haga lustslott och park samt Strömsholms slott.

[10—13.]

11:o) Beträffande de i nu gällande riksstat under första huvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som icke här ovan särskilt omnämnts, har någon förändring icke ifrågasatts, varför utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under första huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 5 februari 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, C. J. G. Swartz, O. U. B. Olsson, J. L. Widell, H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *O. Bergqvist, C. G. Ekman, J. G. Walles, E. A. Hallin och P. A. Bergström*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, A. Wiklund, S. Bengtsson* i Norup, *O. H:son Waldén, P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *J. Jönsson* i Revinge, *J. D. Norman, A. Å. Törnkvist* i Karlskrona och *E. Andersson* i Prästbol.

Verkliga utgifter.

I. Första huvudtiteln. Kungl. hov- och slottsstaterna.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Kungl. hovstaten.			
1	Kungl. Maj:ts hovhållning	800,000	
2	Förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning		150,000
3	Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprin- sessan	192,000	
4	Förstärkning av de till Hans Kungl. Höghet Kronprin- sens hovhållning anslagna medel		70,000
5	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Västergötland	26,000	
6	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Närke	26,000	
7	Ved och kol för de kungl. hoven	50,000	
8	Täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven		100,000
9	Underhåll och vård av möbler samt andra staten till- höriga inventarier i de kungl. slotten	56,400	
10	Förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten		20,000
11	Kungl. hovstallets utfodring	45,000	
Säger för kungl. hovstaten		1,195,400	340,000
B. Kungl. slottsstaten.			
Stockholms slott:			
1	Reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader	63,000	
2	Förstärkning av anslaget till reparationer å Stock- holms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader		40,000
3	Polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott	22,500	
4	Täckande av motsedd brist å anslaget till polis-, lys- och renhållning vid Stockholms slott		18,000
5	Brandväsendet och yttre lyshållningen vid Stockholms slott	11,250	
6	Täckande av motsedd brist å anslaget till brandväsen- det och yttre lyshållningen vid Stockholms slott ..		3,000
		96,750	61,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Övriga kungl. slott:			
7	Drottningholms slott	24,600	
8	Förstärkning av anslaget till Drottningholms slott ..		40,000
9	Gripsholms slott	6,000	
10	Förstärkning av anslaget till Gripsholms slott		3,000
11	Ulriksdals slott	8,250	
12	Förstärkning av anslaget till Ulriksdals slott		3,000
13	Haga lustslott och park	8,000	
14	Förstärkning av anslaget till Haga lustslott och park		3,000
15	Strömsholms slott	3,000	
16	Förstärkning av anslaget till Strömsholms slott		2,000
17	Rosersbergs slott	3,000	
		52,850	51,000
Säger för kungl. slottsstaten		149,600	112,000
Summa		1,345,000	452,000